

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף ל"ז-ל"ח-ל"ט

הלכות ציצית הלכה ג' אות ז-יד

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' **0527111070**

לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org

קשר דברי המאמר וביאור ענין 'למעלה מן המקום'

ר' נתן מראה לנו כאן איך נזכה ע"י הציצית לחיות למעלה מן המקום, ולצורך הבנת הענין נזכיר כלל דברי רביה"ק בהמשך המאמר תקעו בממשלה, שההלכה זאת מיוסדת עליה, שם רביה"ק מגלה ענין ראש השנה, שע"י שזוכים לאחוז בכסא הכבוד, אז יכולים לעשות ראש השנה, כי ר"ה הוא יום הדין, כשארם הן את השני, הוא הן אותו לפי מה שעשה, ואינו מבין מה עבר על נפש האדם שעשה כדבר הזה, אך הקב"ה רק הוא יכול לעשות לברו ראש השנה, כי הוא ית' יודע המקום של כל אחד ואחד, כל המקומות אצלו ית', הוא מקומו של עולם. והקב"ה מקיים הוי הן את כל האדם לכף זכות, כי הן את האדם לפי המקום שלו.

בר"ה ממליכים את ה' וניצולים ממדת הדין ומתגברים על קנאת המלאכים, כי ה' ברא שיהיה עולם הטבע, והוא נשתלשל ע"י המלאכים, והאדם לוחם איתם ומחזיר את הכל חזרה להשי"ת, כל אדם הוא בורג שעליו עומד כל הבריאה, שע"י עבודתו זוכה לגלות מלכות ה' בעולם, ודבר זה אי אפשר לעשות לברו, רק כאשר אוחזים בכסא הכבוד, כמו שמשה רבינו ביקשו מלאכי השרת להרפו, ואמר לו ה' אחוז בכסא כבודי, היינו שהרי עלה במחשבתו תחילה שבני ישראל יעשו עבודתם באופן אחר מהשפעת המלאכים, ובזה נתבטלה קנאתם, לכן מוכרח להתחיל העבודה ע"י האחיזה בכסא הכבוד, היינו להשלים שליחותו בעולם, אזי אוחזים למעלה מהזמן והמקום, כי ה' מקומו של עולם. וזה שכתוב ה' לאורך ימים, בחי' ר"ה יומא אריכתא שהוא למעלה מהזמן.

וזהו עיקר גילוי של הבעש"ט בעולם, לא רק לשבת לשתות לחיים ביחד, אלא להתעלות מתאוות עוה"ז, לצאת מכבוד והבלי עולם, ולימד דרך להתרבק בצדיק אמת, שהוא אוחו בכסא הכבוד בשלימות, בשלימות הטוהרה והזיכוך מכל נדנד של תאוה, וע"י האחיזה בכסא הכבוד, היינו שנמשך לבו לצאת מהתאוות, להתקרב לצדיק.

רביה"ק אומר שזה נלקח מכח של ג' רגלים, לזכות יציא"מ בכל יום שכלול בזה פסח שבועות סוכות, בזה מתעלים מג' התאוות, ועי"ז זוכה לתפילה ורוח נבואה.

ר' נתן מבאר בזה שכל ההתחזקות שלנו הוא רק ע"י שנחיה למעלה מהמקום והזמן, שזהו כל הכח לזכות להמתקת הדין, להנצל ממדת הדין ע"י הרחמים הגדולים של ה' שהוא מסתכל עלינו למעלה מהמקום והזמן, לפי מה שאנו זוכים לעשות בתשובה להתבודד ולפרש שיחותינו לפניו ית', לספר מה שעובר עלי, תראה כמה מניעות יש, וכך זוכים לרחמים גדולים, שזהו עיקר מציאות המתקת הדין. וזהו עיקר ההתחלת האדם לצאת ממה שנרבק במקום זמן ולא יכול לצאת משם, בהלכה זאת נתגלה הכח של מצות ציצית, שהיא קדושה כזאת שנקרא למעלה מהמקום, כי כל מה שלמדנו עד הנה בהלכה זו לאחוז בכסא הכבוד בשורש נשמות ישראל, הוא כרי לבא למעלה מהמקום והזמן.

כמו שהציצית מתקן את הלבוש שלנו, כך הוא מזכך את כלליות הלבוש של

הבריאה

(ז נמצא, שעל-ידי ציצית נמשך האור מג' רגלים לתקן ג' מדות הנ"ל, שזה בחינת יציאת מצרים

ליקוטי הלכות ח"א דף ל"ז-ל"ח-ל"ט הל' ציצית הלכה ג אות ז-יד

ועל-ידי זה זוכין לתפלה לדרב ר' היינו שיתחזק האדם בכל יום להיות בן חורין ממשכית התאוות וממשכית המדות, ויכנס לעבודת ה', לצאת ממצרים ולזכות לתפילה בכונה ולדרב לפני ה' דיבורים, ועל-ידי זה יכולין לאחז בכסא כבודו שרשי נשמות ישראל, שזה בחינת ציצית וכו' כנ"ל ואזי בשזוכין לאחז בכסא כבודו, אזי יכולין לעשות ראש השנה שהוא יומא דדינא, והיננו לרון את כל העולם ברחמים לכף זכות, זהו היומא דדינא, שה' רוצה לרון הכל לכף זכות, כמו השם יתברך שדן את הכל ברחמים מחמת שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו וכו', כמבאר היטב במאמר הנ"ל, עין שם היטב וכמובא כל זה למעלה כי הוא יודע את המקום של כל אחד, את הנסיון של כל אחד, איזה התגברות של יצר הרע היה עליו, מה שאין לשער ולספר, וכשארם עוסק בתשובה ורוצה לתקן, ומפרש שיחתו לפני ה' מה שעובר עליו, אזי ה' רן אותו לכף זכות, ונותן לו מחילה ורחמים, להצילו מן הדין, כי יודע מקומו, יודע מה שעובר על כל אחד.

וזה עקר בחינת הציצית, שהם תקון הלבושין פרי לזכות לאחז בבחינת פסא הכבוד כנ"ל פרי לרון את כל העולם ברחמים לכף זכות וכו' כנ"ל כל הנ"ל נתתקן ע"י שאנו לובשים ציצית בבוקר וכל היום, כי עי"ז אוחזים בכסא הכבוד ומעוררים את הרחמים לרון הכל לכף זכות פי המלבושים הם הם דנים את האדם בבחינת (תהלים צג) ה' מלך גאות לבש וכו' רבינו מזכיר את זה בס' כ"ט, מלבוש הוא עולם המלכות, שה' הליבש את העולם בלבוש כבודו, ה' רצה להיות מלך, התלבש בלבוש גאות בעוה"ז, ואדם צריך להפוך את הלבוש הזה לכבוד ה', כשארם עוסק בתורה ותפילה, אזי הלבוש של הבריאה מתוקנת, ואם לא זכה, הלבוש לא נזדכך, וזהו מדת הדין שרואים את האדם איזה לבוש יש לו, ובזה דנים את האדם האם גילית מלכות ה', הנאמר על יום ראש השנה כשהקב"ה יושב על פסאו לרון את העולם, כמו שכתוב שם "נכון כסאך מאז" וכמובא שזה המקרא נאמר על ראש השנה יומא דדינא שאז לובש השם יתברך לבושי גאותו לרון את כל העולם, איך זכית לתקן את הלבוש, לעשות לבוש גאוה להשי"ת פי הלבושין הם בבחינת דינים והם דנים את כל באי עולם, כמובא ברב"ר רבנו ז"ל במקום אחר (סימן כט) בבחינת צדק לבשתי וצדק הוא דינא דמלכותא וכו', עין שם וכפי תקף הדין ח"ו, של בחינת הלבושין מה שאדם היה צריך לעשות, ושואלים למה לא עשית היו יכולים ליקוד עלמא ח"ו, ה' ירחם, אף אחד לא יכול לעמוד בזה, לפי מה שעובר עלינו בזה העולם פי לא יצדק לפניך כל חי. והעצה שלנו הוא שאנו מתרביקים למעלה מהמקום והזמן, כמו שית' להלן.

המשכת הרחמים בדין ע"י שנתעלים למעלה מהמקום למקומו של עולם

ועל-כן אנו צריכין לתקן המלבושין על-ידי הציצית, שהם בבחינת פסא הכבוד כנ"ל, שעל-ידי זה נעשין בבחינת מקומו של עולם, כי אע"פ שהלבושים שלנו רחוקים מתיקון הכבוד, אנו מחזירים את זה חזרה לשורש נשמות ישראל, כסא הכבוד, עם הרצון לבטל התאוות ולזכות לרדת ולבא לתפילה ולעבודת ה'. פי מי שאוחז בבחינת פסא הכבוד הוא בבחינת מקומו של עולם, כמבאר היטב שם במאמר הנ"ל, אע"פ שלא זכית לתקן ולטהר כל הלבושים, אבל החזרת את הלבוש לבחי' מקומו של עולם, כי אתה מתגעגע למה שאתה רוצה לזכות לאחז בכסא הכבוד, בשורש נשמות ישראל, היינו מלחמה נגד הג' תאוות כנ"ל, עי"ז ה' מרחם עליך, וזה עיקר ההכנה לר"ו, שאנחנו מנסים ומנסים, וזה רואה, הנה האדם הזה כן רוצה להחזיר את לבוש הכבוד לה', היינו לקחת את הלבושים ששם הדין, ולהמתיק הדין, היינו להחזירם לכסא

הכבוד, ואז מתעורר הרחמים, ואז יכולין לרדן את הכל ברחמים לכף זכות בבחינת (אבות פרק ב) אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו וכו' רק ה' יכול לקיים את זה, כי הוא יודע מקומו וכו' וכו' של כל אחד.

כמו השם יתברך כשלושב לבושי גאותו בראש השנה לרדן את העולם בראש השנה, הוא דן את ישראל ברחמים גדולים, וכמ"ש רבינו שהשופר הוא בחי' כסא הכבוד כי ראש השנה הוא חסד גדול שקבע יום הדין בראש חודש בעת שהשם יתברך בעצמו אומר, הביאו עלי כפרה וכו', עין שם כל זה היטיב כביכול כביכול ה' בעצמו מתחרט באותו היום על שמיעט הלבנה, שמתחרט שעשה את היצר הרע, ובוודאי א"כ הוא רואה את החרטה שלנו, כי הוא יתברך מקומו של עולם ואין העולם מקומו יודע מקום של כל אחד ואחד ועל-כן דן את כל ישראל ברחמים גדולים וכו', עין שם נמצא שע"ז אנו עולים למעלה מהמקום והזמן, שזהו סיוע הפרק שר' נתן הזכיר ה' מלך גאות לבש, -ה' לאורך ימים, בחי' יומא אריכתא, למעלה מהזמן כמ"ש רבינו שם, ועי"ז נתעורר מדות הרחמים. וזהו בקשתינו וזכרנו לחיים מלך חפץ בחיים, שנוכה להתעלות למעלה מהזמן והמקום.

ד' כנפות הציצית, להעלות כל ד' כנפי המקום למעלה מהמקום

וזה בחינת ציצית שתולין בבגדים, והציצית כלליות כל הבגדים שעל-ידי זה אוהזין בבחינת כסא הכבוד פנ"ל, ואזי הם בבחינת מקומו של עולם ויכולין לרדן את הכל לכף זכות כמו השם יתברך, כביכול, כי ציצית הם בבחינת מקומו של עולם כי הם תלויים בארבע כנפות פגוד ארבע רוחות העולם, הינו שכל הארבע רוחות העולם, שהם כלל המקום של העולם כלו, כלם יוצאים מבחינת ציצית, שהם בחינת מקומו של עולם, כי הם בבחינת כסא הכבוד פנ"ל היינו שהכל יוצא מבחי' השליחות שה' שלח אותנו כאן לתקן את הלבוש, בחי' ציצית, הרי שכל העולם כולו יוצא מבחי' ציצית, כשאנו לובשים ציצית אנו רבוקים במקומו של עולם, ומעידים שאנו רוצים להחזיר את כל העולם לכסא הכבוד, וזה עקר בחינת ציצית, שהם מעלין ומקבצין ומקשרין את בחינת המקום של כל אחד ואחד לבחינת למעלה מן המקום, שהוא בחינת מקומו של עולם ששם שרש המקום של כל אחד ואחד ועל-ידי זה דנים את הכל לכף זכות מחמת שידועין את מקומו: נמצא שע"י ציצית מעוררים מדות הרחמים, כי נתעורר שכל העולם בחי' ד' כנפות, שהם התפשטות המלכות לארבע צדדי העולם, באמת הכל דבוק במקיפים עליונים, שה' רצה להתלבש בבחי' ה' מלך גאות לבש, בזה אנו מקבצים הכל חזרה לשורש.

באות ח' ר' נתן נכנס להסביר לנו איך העצה שלנו בכל פעם לצאת מכל החטאים וירידות ומניעות עצמות שעוברים על האדם, ע"י שמתעלים למעלה מהזמן, כי האדם היה רוצה ללמוד להתפלל ולזכור את ה', אלא שהוא תפוס במניעות, תפוס בבחי' מקום זמן. עובר עוד זמן ועוד זמן ואינו יכול להכנס אל הקדושה, כי הוא מונח בתוך מקום זמן, וצריך להתעלות ולצאת ממקום זמן, בהתחדשות גדולה בכל יום, ועי"ז יוצא ממקומו הנפול, ועי"ז מעורר רחמים גדולים כי באמת דנים אותו לכף זכות תמיד, ועי"ז יוצא ומתעלה מהמקום שנפל לשם, מה שעובר על אדם במחשבה, ע"י מניעות שאינו יכול להוציא מכח אל הפועל שום דבר, ויוכל לצאת מזה ע"י למעלה מהמקום והזמן.

(ח) כי איתא בדברי רבנו ז"ל בהמעשה הנוראה של הז' בעטלירש המובא בספר המעשיות

ליקוטי הלכות ח"א דף ל"ז- ל"ח- ל"ט הל' ציצית הלכה ג אות ז-יד

ומזבא שם בספור המעשה של הבעטליר החמישי שהיה בעל חטוטרת מענין מעט מחזיק את המרבה אם מקום מועט, מחזיק הרבה, הרי שאין שולט בח' המקום, והמוכן שם קצת, פי בחינת מעט מחזיק את המרבה הוא קרוב לבחינת למעלה מן המקום, ויש פמה בחינות בענין מעט מחזיק את המרבה זה למעלה מזה כמסופר שם שיש כמה מדרגות במועט המחזיק וכו' וכל בחינת מעט מחזיק את המרבה הוא עדין במקום, אבל הוא סמוך קצת לבחינת למעלה מן המקום עד שיש בחינת מעט מחזיק את המרבה שהוא כח הצדיק הרבוק בהשי"ת ועי"ז מרים נפשות ישראל והוא סמוך מאד לבחינת למעלה מן המקום עד ששם יוצאין לגמרי מבחינת מקום לבחינת למעלה מן המקום, ועל-ידי בחינה זו יכולין לבא להאילן אשר תחותיה תטלל כל חיות ברא ובענפוהי וכו' אשר זה האילן עומד למעלה מן המקום לגמרי, האילן הוא שורש הקדושה, שורש הדעת והרביקות בהשי"ת, שם קונים את הדעת ובאים לכל הקדושות עין שם היטב כל זה הענין הנפלא והנורא מאד.

ר' נתן מפרש עי"ז את כלל ענין הציצית, כי ה' נתן לנו מתנה ציצית בכל יום, שזה מעלה אותנו לכסא הכבוד ומוציא אותנו מעולם הזה ממקום שעובר עלינו, והזמן והרחק והלחץ שמשם כל הירידות, ואנו חייבים שיהיה לנו כח להתעלות מהמקום והזמן. אע"פ שזה נשמע כדבר מופשט מאד, לא מציאותי, שהרי בשטח יש מקום ויש זמן, איך יכולים לאמר שאין. אלא שבאמת זהו מציאות הקדושה, כשיצאנו ממצרים פרחנו למעלה מהמקום והזמן, כך יש מציאות לקבל כחות חרשים, וזהו עיקר הקדושה, להתחדש שאין 'עבר' כלל, וזהו עיקר מציאות ישוב הדעת, כשנכנס לעבודת ה' ועובר עליו, אי אפשר להחזיק עצמו רק ע"י שאינו מסתכל על העבר כלל, רק מתעלה למעלה מהמקום והזמן, שזהו מציאות הקדושה.

האדם צריך לעשות קפיצת הדרך, לעזוב את העבר ולהתחזק בעבודת ה'

וציצית הם בבחינת מעט מחזיק את המרבה, ומעלין את האדם מבחינת מקום לבחינת למעלה מן המקום לבחינת פסא הכבוד, בחינת מקומו של עולם ששם נמתק הכל ברחמים פנ"ל, כי בכח הציצית הקדושים אנו זוכים לצאת ממקום הריחוק, ולהתקרב להשי"ת, שזהו עיקר ביטול הדינים, למעלה מהמקום והזמן, בבחינת (שמות יט) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי' כנפי נשרים' דא כנפי מצוה בחינת (דברים לב) כנפי נשרים יעיר קנו על גוזליו ירחף שאנו אומרים קדם עטיפת הציצית רוח קדושה שמרים אותנו לגמרי, ואביא אתכם אלי, זה מביא אותנו להשי"ת ועל-ידי זה, על-ידי כנפי נשרים מצוה, ואביא אתכם אלי, שקירבנו אליו השם יתברך מבחינת מקום לבחינת מקומו של עולם, בחינת למעלה מן המקום פי רבותינו ז"ל דרשו על פסוק זה, "ואשא אתכם וכו'", שזה נאמר על יציאת מצרים ביום שבאו מרעמסס לסכות היו מאה ועשרים מיל ובאו ביום אחד וזה בחינת למעלה מן המקום, שזהו בחינת קפיצת הארץ, בחינת ויפגע במקום הנאמר ביעקב שדלג על המקום, ועל-כן פגע במקום ביום אחד, כי יעקב היה יכול לעלות לבחינת למעלה מן המקום וזהו בחינת קפיצת הארץ וזה בחינת ואשא אתכם על וגו' הנ"ל, שהגביהם למעלה מן המקום, ועל-כן באו ביום אחד מרעמסס לסכות וזה נעשה על-ידי בחינת ציצית, בבחינת ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא וגו' שהם כנפי מצות פנ"ל:

כמו שפרחנו ברגע אחד מרעמסס לסכות, על כנפי נשרים, כך גם אנחנו צריכים קפיצת הדרך, לצאת מהמצב של הירידה, שקושר ודורך על האדם יום אחרי יום, שלא יוכל להגביה את עצמו לעבודת ה', אין דרך לצאת ממצב כזה רק ע"י קפיצת הדרך, בח' כנפי נשרים, שהוא

בחי' השפע בחי' הבינה חלק האור של יציאת מצרים שנמשך בכל יום ע"י הציצית. כי כל מצוה יש לה הארות מיוחדות, ועיקר יחוד מצות ציצית שנמשך מקיפי בינה למקום פשוט, לאמונה פשוטה, הטלית הוא מקיף גדול למעלה מהשגתינו, והציצית הוא תחילת האמונה. להוציא אותנו ממקום הנפילה למעלה מהמקום והזמן.

ט ועל-כן ציצית מקבץ נדחים מארבע כנפות הארץ מכל המקומות אשר נדחו לשם, אנו צריכים להשתמש עם הציצית בחכמה והתעוררות, לדעת שיש כח בציצית לקבץ את האדם ממה שהוא נדח בחטאיו וירדותיו, כי כל אחד מהנדחים עובר מה שעובר עליו ונרחה ונפל למקום שנפל מחמת מקומו, כי מקומו גרם לו צריך ללכת לעבודה, למקומות שמשעברים אותו, או כלל מציאות הגוף הקשה, שזה מקומו של האדם שזה גורם לו מה שגורם שלא יכול להכנס לבית כנסת לפעמים, כי נרחה ממקומו הן בגופני הן בנפשי, אין חברים, כל דבר מפריע, וכו' ועי"ז ה' דן אותו לכף זכות בבחינת (אבות פרק ב) אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו כנ"ל והשם יתברך, שהוא מקומו של עולם כנ"ל כשארם מתעלה לבחי' כסא הכבוד, היינו שרוצה לצאת מהתאוות ולהתעלות לשורש נשמות ישראל, אזי ה' דן אותו לכף זכות, כי הוא יודע מקומו, יודע למה היה חסר מה שחסר, למה לא יכל ללמוד ולהתפלל ולהוציא מכח אל הפועל תורה ומצוות, כי מקומו גרם לו, ויודע מקום כל אחד ואחד, הוא דן את הכל לכף זכות, כי יודע שמקומו גרם לו ואזי בשהשם יתברך רוצה לרחם עליו ברחמי המורבים, הוא מעלה אותו מן המקום ההוא לבחינת למעלה מן המקום ושם נמתק ונתתקן הכל, כמובא לעיל וזהו בחי' הרחמים של ראש השנה שמעלים את האדם ממקומו למעלה מהמקום, למקום השכינה ולבוש המתוקן.

כשנוכר שמקומו אצל השי"ת אזי אין שום נפילה בעולם

זוה בחינת תשובה, כי תשובה קדמה לעולם, כי תשובה היא בבחינת למעלה מן המקום, בבחינת כסא הכבוד, שהוא בחינת מקומו של עולם, בבחינת (יומא פז) גדולה תשובה שמגיעת עד כסא הכבוד כי תשובה מביא את האדם שרוצה לצאת מהמקום שנפל לשם, ורוצה לחזור אל האמת, אל השי"ת, בחי' כסא הכבוד ושורש נשמות ישראל, כי המקום של כל אחד ואחד גורם לו התרחקותו מהשם יתברך, כי המקום הוא בחינת תקף העשייה, תקף הצמצום שמשם עקר אחיזתם כידוע כל אחד והמניעות שלו, וכחותיו החלשים, ה' שלח אותנו לתוך המקום הזה, כדי לברר, שזה בחי' קנאת המלאכים, אבל למעשה אם לא הצליח, הוא כי המקום גרם לו, ומי שרוצה להתקרב להשם יתברך צריך תמיד לבקש את ה' בכל המקום אשר הוא שם זהו עיקר עבודתינו בכל מקום שאנו נמצאים ויש הרבה מניעות, צריך לבקש את ה', בחי' שבירת התאוות, תיקון המקום, לעשות מה שהוא יכול, ולהשתוקק לה', ולקשר ולהעלות בחינת המקום אשר הוא שם לבחינת למעלה מן המקום למקומו של עולם, דהיינו להשם יתברך ה' רואה את ההתחלות שלו, כל נקודה של צעקה משאל תחתית ואז זוכה לעבד ה' באמת ואין שום מקום שימנענו וכמובא זה במקום אחר בדברי רבינו ז"ל (סימן לג) אפי' כשארם רואה מניעות רבות מאד, עיקר עבודתו בתוך המניעות לחפש את השי"ת בתוך המקום הזה, לא לרחות למחר, לאח"כ, אלא עכשיו, לחפש את ה', ועד שיראה שאין שום מקום כלל, וימצא את השלום בכל מקום, כמ"ש בסי' ל"ג, למצוא אהבה שברעת בכל מקום ע"י שכופה קצת יצרו, ואפלו מי שנפל לאיזה מקום לא טוב בחטאיו, עצבני, משוגע, חולה, קשה לדבר יותר ואפלו אם נפל למקום שנפל, למקום נמוך ומגשם ומלכלך מאד ח"ו, רחמנא לצלן, כשנופל

ליקוטי הלכות ח"א דף ל"ז-ל"ח-ל"ט הל' ציצית הלכה ג אות ז-יד

כ"ב, מי יכול לחזק אותך, מי יכול לעורר אותך בר"ה בתשובה להתחיל מחדש, להגיע לתורה תפילה לשמחה וחיות בעבודת ה', לצאת מהדינים, איך יזכה, הרי מונח במקום מלוכלך מאד רח"ל, אף-על-פי-כן צריך שיזכור בהשם יתברך שהוא מקומו של עולם ששם יש מקום של פל אָחַד וְאָחַד, רבינו מלמד אותך שתתחבר מכל מקום שלך לה', שתצעק לה' ממקומך, תפרש כל לבך באמת, ותדע שה' יודע כל מה שעובר עליך, תתחיל לחבר את עצמו לה' מתוך המקום הזה, כי אצלו ית' יש מקום לכל אחד, אנשים מייאשים אותך, שאינך שייך לשום דבר שבקדושה, אין לך מקום אצל האנשים, אך אצל השי"ת יש לך מקום, הוא יכול לקבל נחת רוח ממני, יש לי מקום אצלו יתברך. ועל-כן אין שום נפילה בעולם כלל, כי גם משם יוכל לחזור להשם יתברך, שהוא מקומו של עולם מכל המקומות אשר נדח לשם בבחינת (רברים ד') ובקשפת משם את ה' אלהיך, משם דיקא, ממקום אשר הוא שם, כמוכא בשם הבעל שם טוב ז"ל. היינו בתוך המקום והזמן שלך, משם דייקא תבקש את ה' בכל לב ונפש כך תמצא את הדביקות בה'.

בזה ר' נתן מחזק את ידינו גם בשעת לחץ, רחוק, פלאפונים, חברים, נפילות מגושמות, תמיד לחזור לקשר את המקום הזה להשי"ת, למצוא שגם שם ה' נמצא איתו, בתוך הראגה הזאת, תעצור חצי שעה, לא יכול לעשות דבר שלם, תעשה חצי דבר, כמה דקות תפילה, והנה ה' איתך, תעשה מה שאתה כן יכול, ותחזור לדביקות בה' ולהתעלות למעלה מהמקום, שזה דבר נפלא מאד, הן בירידה והן בעליה, גם כשזוכה ללמוד ולהתפלל, צריך להיות קרוב אל ה', בחי' מקומו של עולם, ובזה כלול ענין ביטול הדינים, ומה שצריך האדם להתחדש בכל פעם, כל יום מחדש לבא לשחרית מנחה מעריב, לעשות ברכות ותפילות, לחטוף טוב, אע"פ שבאמצע עובר מה שעובר, תעשה מה שאתה יכול, והנה עשיתי כבר נחת רוח לה', אני כבר דבוק במקומו של עולם, אפי' שאני במקום מר מאד, טרוד מאד, מלא דריפות, גם משם מתעלה לה', זהו יסוד גדול בעבודת ה'. וכל זה כלול במצות ציצית שהוא כלי לכל הני"ל.

וזהו כלל ההתעלות למעלה מהמקום, גם בכל מקום מרוחק ומגורש, מתעלה מהרגשת הריחוק, ונתדבק לזכור שיש לו מקום אצל השי"ת, וחוזר אליו בהתחדשות. וזהו עיקר התשובה 'ובקשתם משם'.

כל כנף מתקן שבע מאות דמיונות שנפלו תחת המקום

וזהו בחינת ציצית, שהם בבחינת למעלה מן המקום, בחינת פסא הכבוד, בחינת מקומו של עולם, היינו שציצית בשורשם הם בבחינת למעלה מן המקום וכנ"ל ועל-כן גם למטה הציצית הם בבחינת מעט מחזיק את המרבה, כמו שכתוב (זכריה ח), "והחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות הגוים בכנף איש יהודי ואמרו לכו ונלכה עמכם וכו'" ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (שבת לב) שעתידין שיאחזו שבע מאות אנשים בכנף אחד מהד' כנפות של ציצית נמצא שהוא בבחינת מעט מחזיק את המרבה, ועל-כן דיקא בהכנף יוכלו להתאחז שבע מאות אנשים שהוא בחינת מעט מחזיק את המרבה ועל-ידי זה דיקא יאמרו לכו ונלכה עמכם להתקרב לה', כי על-ידי ציצית, שהוא בחינת מעט מחזיק את המרבה בשאוחזין בהם יכולין לעלות מהמקום לבחינת למעלה מן המקום, שעל-ידי זה נתקרבין להשם יתברך לבחינת מקומו של עולם וכו' כנ"ל בבחינת (שמות יט) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי וכו' וכנ"ל.

ולכן יחזיקו בכל כנף שבע מאות איש, כי מה שהפסוק אומר עשרה אנשים, היינו מכל אומה,

ע' אומות הרי שבע מאות איש בכל כנף, וזהו מועט המחזיק את המרובה, כי עשרה הוא י' ספירות דקדושה שנפלו המדות וצריך להחזיר אותם לשורש. הרי כל כנף יתקן שבע מאות שגיונות חזרה להשי"ת. כי הציצית יורדת לתוך העולם הגשמי, לגלות שה' נמצא בכל כנף ופינה בגשמי ורוחני.

ועל-כן הציצית מקבץ הנדחים מארבע כנפות הארץ, בבחינת הביאנו לשלום מארבע כנפות וגו' שאז אוחזין בהציצית, זהו תיקון כל הניצוצין וכל הבידורים חוזרים לקבל אורם בקריאת שמע, בקבלת עול מלכות שמים, כי הציצית, שהם בבחינת כסא הכבוד, בחינת מקומו של עולם, הם דנים את הכל לכף זכות אפלו הנדחים מאד בעונותיהם הרבים, כי עי"ז נתבטל הדין ודנים הכל לכף זכות וה' מסתכל ברחמים, להתעלות מהמקום, ואזי הם מרימים ומקבצים כל הנדחים ממקומם שגורחו לשם לבחינת למעלה מן המקום לבחינת מקומו של עולם שם יש מקום של כל אחד ואחד אפלו של הנדחים ושם נמתק ונתקן הכל, כי שם דנים הכל לכף זכות כנ"ל:

ובזה מובן הענין הגדול והנורא של ראש השנה של רבינו, כי כלל הענין שיש קנאת המלאכים ואנו אוחזים בשורש נשמת ישראל, בצדיק האמת שמעורר את קול השופר בחי' תיקון היראה, בלב והדעת, והוא בחי' יובל הגדול, שעושה הצדיק ראש השנה להמליך את ה' לצאת מדין ולבא לרחמים גדולים, להחזיר כל הבריאה להשי"ת בקול השופר, וכמבואר בכלל המאמר הזה עוצם הכח של ר"ה.

איך יוצאים מלחץ?

י' וזה בחינת יציאת מצרים, למדנו לעיל שכלל הכח להרים הדעת ולשבר התאוות אנו מקבלים מהכח שאנו זוכרים בכל יום את הג' רגלים, כמו שאנו זוכרים ביציאת מצרים כל יום, שהוא השורש של למעלה מהמקום והזמן, שאז נשאם השם יתברך על כנפי נשרים וקרבם אלינו, הרינו שהגביהם למעלה מן המקום, כי זה עקר בחינת יציאת מצרים לצאת מן המצר והדחוק, כמו שאדם אוהב לצאת קצת לחופש, ויש לו זמן ללמוד ולהתפלל, ואח"כ חוזר לשגרה שלו, למקום שיש שם לחץ ודחק, יש עליו סדר של דברים לסדר, והלחץ דוחק ולוחץ. העצה הוא להוציא את הלחץ, לחיות עם אמונה וישוב הדעת בכל דבר, במתיקות. לסמוך על השם. בדרך אחרת לגמרי, וזה לא שייך כשהוא נמצא במקום וזמן, רק כשהוא מתעלה למציאות האמונה, ויש לו מח אחר, אזי זה כן שייך, בהחלט שייך, יהיה איזה לחץ שיהיה בעולם, שייך לצאת ממצר צמצום המקום, שיהיה בחינת המקום שהוא תכלית הצמצום, ששם הוא בחינת מצר ודחק, כי בבחינת למעלה מן המקום אין שייך שום מצר ודחק כלל, רק למטה בבחינת מקום שם שייך מצר ודחק, ועל-כן כל היסורין מכנים בשם צרות, רחמנא לצלן, כי עקר היסורים באים מבחינת הצמצום שהוא בחינת המקום ששם שייך מצר ודחק שמשם באים כל היסורים, כי כלם באים מבחינת צמצומים שהם בחינת דינים כידוע.

כשאדם רץ אחר ההרחבה יוכל לצאת מכל צרה

ועל-כן כשיוצאין מהצרה והיסורים נקרא הרחבה, כמו שנאמר (תהלים ד), "בצר הרחבת לי" וכמו שנאמר (שם קיח), "מן המצר קראתי וגו' ענני במרחב" כי עקר הישועה על-ידי המתנתק הדין היא בחינת הרחבת הצמצום, הוא בחינת שיוצאין מן המקום, שהוא בחינת צמצום

ליקוטי הלכות ח"א דף ל"ז- ל"ח- ל"ט הל' ציצית הלכה ג אות ז-יד

לְבַחֲנֵית לְמַעַלָּה מִן הַמְּקוֹם, שְׁשֵׁם בְּחֵינֵת הַרְחֵבָה, כִּי אֵין שֵׁיךְ שֶׁם שׁוֹם דְּחֹק כָּלֵל מֵאַחַר שְׂאִין שֶׁם שׁוֹם מְקוֹם כָּלֵל, רַק הוּא לְמַעַלָּה מִן הַמְּקוֹם כִּנ"ל.

אנו יכולים לדעת שכל צרה מתגבר לפי מה שאדם מכניס את עצמו בתוך הצרה!; כך לימד הבעש"ט שהכל תלוי באמונה, כשאדם רץ אחרי צרה הוא נופל לצרה, כשאדם רץ אחרי ההרחבה הוא מרחיב את עצמו, ויוצא ממקום זמן, ונמשך עליו הרחבה והמתקת הדין, קדושת ישראל ויציאת מצרים. וכך שייך שנוכל להמשיך עלינו כל יום זכר ליציאת מצרים, לצאת מכל צער ודחק, כי השי"ת נמצא פה.

ועיקר ההרחבה לזכור שיש לי מקום אצל השי"ת תמיד, לא רק כשאני לומד יש לי מוחין, שזה גם בתוך המקום, הצדיקים מרימים אותנו מהישות של העוה"ז, להארת יציאת מצרים, בכח הציצית שהוא ככח השבת שמעלה אותנו למקום אחר לגמרי, א מחיה הנה ה' איתי.

וזה בחינת יציאת מצרים, כי מצרים היא ערות הארץ מקום טמא מאד, נמצא, שזה המקום של מצרים גורם לחטא, ועל-כן נקרא מצרים, כי הוא בחינת מצר ודחוק, כי כל מקום שהוא רחוק ביותר מן הקדושה, הוא בחינת צמצום יותר בבחינת מקום, בבחינת עשייה ביותר, כי המקום שיש בו קדושה הוא סמוך לבחינת למעלה מן המקום לבחינת מקומו של עולם, שהוא השם יתברך ויש לו דעת ודביקות והרחבת הדעת, וכל מקום שהוא מגשם ביותר שם בחינת מצר ודחוק ביותר, כי כל מה שנתרחק ביותר מבחינת מקומו של עולם, נתרחק ביותר מבחינת מעט מחזיק את המרבה ונגבל יותר ויותר בשם מקום ועשייה ושם שייך מצר ודחוק ביותר ויש שם חסרונות בעבודת השם ושם אחיזת הסטרא אחרא ביותר שאחיזתם בבחינת גבול המקום בחינת עשייה שם עקר המצר והדחוק כנ"ל ושם עיקר הנסיונות של אדם, שע"י המיצר והדחוק מתעורר בו רצון לכבוד, תאוות, כסף, מרירות הזמן וריחוק מהאמונה, מקום החטא, ערות הארץ. וזה בחינת מצרים שהוא מקום טמא ערות הארץ וכנ"ל, ועל-כן נקרא בשם מצרים לשון מצר ודחוק כנ"ל.

ועל-כן כשהוציאם השם יתברך ממצרים נשא אותם על כנפי נשרים מרעמסס לסכות ביום אחד, שזה בחינת שהגביהם למעלה מן המקום כנ"ל, כי זה העקר יציאת מצרים, שיצאנו בזריות וחפזון מהמקום והזמן כי על-ידי שהגביהם למעלה מן המקום, על-ידי זה יצאו מגלות מצרים שהוא תקף המקום הנגבל ביותר בגבול וצמצום תקף העשייה כנ"ל מקום שאין שם שכל ולא אמת, רק יאוש, אך דייקא משם אחזו בכסא הכבוד ועל-ידי זה דייקא נתקרב אליו יתברך בבחינת ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי, כי עקר התקרבות אליו יתברך כשזוכין לצאת מבחינת מקום לבחינת פסא הכבוד לבחינת מקומו של עולם, שהוא למעלה מן המקום ששם נמתק ונתקן הכל וכנ"ל:

לחיות בחופש וישוב הדעת גם בתוך העסקים והסידורים

בפשטות היציאה ממקום זמן אצלינו, היינו שיוצא משם ויש לו חופש, לא צריך ללכת לעבודה, ויש לו מוחין ויכול ללמוד ולהתפלל, יוצא מעשייה ויש לו מח, יוצא מבלבול ויש לו ישוב הדעת. אך לא סתם ישוב הדעת והרחבה של עוה"ז, אלא כשאדם מחפש דביקות בהשי"ת, ויודע שיש תיקונים שצריך לתקן ותוקף העשייה, וכן המדות שבנפשו בחלי יצירה שזה יותר קל, אזי כשזוכה ומחיה את הנשמה שלו באור של רביה"ק, אזי זוכה לאמונה וה' עוזר

לו כל מה שהוא צריך לסדר, ויכול למצוא עצה לצאת מהמקום והזמן. ולהתעלות מהנסיגות, ולמצוא עצה נפלאה להתרדק בה' תמיד, ולהיות רבוק ברעת ובמוחץ ובדברי הצדיקים.

רבינו מביא לנו אור של דעת ומוחץ גם בתוך המקום והזמן, נכון שצריך לזכות למוחץ תמיד ובלתי אפשרי מחמת הלחץ והרדק, אך בעצה הזאת של רבינו יכולים תמיד למצוא דעת ומוח. ע"י שיתעלה למעלה מהמקום והזמן.

כח הביהמ"ק וכח הצדיק הוא להעלות למעלה מהמקום והזמן, ועי"ז יכול לחדש נפשו

(יא) וְזֶה בַּחֲנִינֵת סְפִירַת הָעֵמֶר שֶׁמִּבְיָאִין עֵמֶר שְׁעוּרִים תַּכְף בְּיוֹם שְׁנֵי שָׁל פֶּסַח וְאַחַר כֵּךְ סוֹפְרִין שָׁבַע שְׁבִתוֹת מִ"ט יָמִים כְּדֵי לְצַאת עַל-יְדֵי זֶה מִטְּמֵאת מִצְרַיִם, כִּי הִנֵּפֶת הָעֵמֶר שְׁעוּרִים בְּכָל הַשְּׁשָׁה קְצוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּבִד' רִחוּת שֶׁהֵם כָּלֵל גְּבוּל הַמְּקוֹם זֶה בַּחֲנִינֵת שְׁמַעְלִין וּמְקוֹשְׁרִין, בַּחֲנִינֵת הַמְּקוֹם, בַּחֲנִינֵת הוֹ' קְצוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ לְבַחֲנִינֵת לְמַעְלָה מִן הַמְּקוֹם לְמָקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּשִׁיצָאנוּ מִמִּצְרַיִם זְכִינוּ לְגֵאוּלָּה, וּבִזָּה אָנוּ מְקַשְׂרִים אֶת הַמְּקוֹם וְאֶת הַזְּמַן, לְחֹזֵר לְדַעַת שְׁבוּדָאֵי ה' נִמְצָא, וְאָנוּ סוֹפְרִים עוֹד יוֹם וְעוֹד יוֹם שֶׁזְּכִינוּ לְקַחַת אֶת הַמְּקוֹם וְהַזְּמַן וְלִהְיוֹתוֹ לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, הֵינּוּ לְצַאת מִמִּצְבַּב שֶׁלֹּא יִכּוֹלִים לְזוּז וְלֹא לַעֲשׂוֹת כְּלוּם, וּלְתַפּוֹס נְקוּדָה אַחַת שֶׁכֵּן עֲשִׂינוּ לְכַבּוֹד ה', כִּי שְׁעוּרִים, זֶה בַּחֲנִינֵת הַצְּמִצּוּם שֶׁל כָּל הַדֵּינִים, כְּמוֹכָא בְּסִפְרֵים שְׁעוּרָה בְּגִימ' עֲנִין שֶׁל דִּין וְזֶה בַּחֲנִינֵת עֵמֶר שְׁעוּרִים לְשׁוֹן מִדָּה וְצְמִצּוּם זֶה בַּחֲנִינֵת מְקוֹם, שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת צְמִצּוּם כְּנ"ל וְעַל-יְדֵי הִנֵּפֶת הָעֵמֶר שְׁעוּרִים בְּכָל הַשְּׁשָׁה קְצוֹת בְּבֵית הַמְּקֹדֶשׁ עַל-יְדֵי זֶה מְקוֹשְׁרִין וּמְעַלִּין אֶת הַמְּקוֹם אֶת בַּחֲנִינֵת הוֹ' קְצוֹת וְאֶת כָּל הַצְּמִצּוּמִים לְבַחֲנִינֵת לְמַעְלָה מִן הַמְּקוֹם, כִּי זֶה בַּחֲנִינֵת כָּל מַעֲשֵׂה הַקְּרָבָנוֹת שֶׁהִיא בְּבֵית הַמְּקֹדֶשׁ, זֶהוּ עֲבוּדַת הַצְּדִיקִים שֶׁבִּפְעוּלָה אַחַת מִמְּשִׁיכִים עַל הָאָדָם דַּעַת לְכָל הַשְּׁנָה, כֵּךְ עֲבוּדַת בִּיהַמ"ק, יוֹם טוֹב מִבִּיא חַיּוֹת לְכָל הַשְּׁנָה, כֵּךְ סְפִירַת הָעוֹמֵר וְהִרְמַת הָעוֹמֵר מִבִּיא לָנוּ אֶת הַכּוֹחַ הַזֶּה לְכָל הַשְּׁנָה, וְלֹא רַק הָעוֹמֵר, אֲלֵא כָּלֵל הַבִּיהַמ"ק הוּא הָעֲנִין הַזֶּה.

כִּי הַבֵּית הַמְּקֹדֶשׁ הוּא בְּבַחֲנִינֵת מַעֲט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה שֶׁשָּׂרְשׁוּ מִבַּחֲנִינֵת לְמַעְלָה מִן הַמְּקוֹם, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (אבות פרק ה), עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמְשִׁתְּחוּיִם רְחוּסִים וְלֹא אָמַר אָדָם לְחַבְרוֹ צַר לִי הַמְּקוֹם שְׂאֵלִין בִּירוּשָׁלַיִם כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וִירוּשָׁלַיִם וּבֵית הַמְּקֹדֶשׁ וְקֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים שִׁשָּׁם כָּל הָעֵשָׂר קְדוּשׁוֹת הֵם סְמוּכִים בְּיוֹתֵר לְבַחֲנִינֵת לְמַעְלָה מִן הַמְּקוֹם, וְעַל-כֵּן הֵם בְּבַחֲנִינֵת מַעֲט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, וְעַל-כֵּן אֵין שׁוּם מְקוֹם צַר בִּירוּשָׁלַיִם וְכַנ"ל כִּי כָּל אַחַד קִיבַל דַּעַת וְהִתְקַרַּב לְהַשִּׁי"ת, וְעִי"ז עָלָה לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם וְהַבֵּית הַמְּקֹדֶשׁ שֶׁקְדוּשׁוֹ בְּיוֹתֵר שֵׁם הִיא בְּיוֹתֵר בַּחֲנִינֵת מוֹעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, בַּחֲנִינֵת עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמְשִׁתְּחוּיִם רְחוּסִים, וּבֵין שְׁנֵי בְּדֵי הָאָרוֹן הִיא עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר בַּחֲנִינֵת מַעֲט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל עֲמָדוֹ בֵּין שְׁנֵי בְּדֵי הָאָרוֹן, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה עַל פְּסוּק, "גִּשׁוּ הַנֶּה" (יהושע ג) וּפִרְשׁ רש"י, צְמִצָּם אֶת כָּלֵן בֵּין שְׁנֵי בְּדֵי הָאָרוֹן זֶה אֶחָד מִן הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהַחֲזִיק מַעֲט אֶת הַמְּרָבָה: שֶׁזֶהוּ מִצִּיאוֹת הַקְּדוּשָׁה שֶׁל בִּיהַמ"ק, וְהוּא הַכּוֹחַ שֶׁל הַצְּדִיק, לְחַדֵּשׁ אֶת הָאָדָם לְהַעֲלוֹתוֹ לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם וְהַזְּמַן. ר' נֵתַן חוּזֵר עַל כְּמָה וְכְמָה פִּרְטִים שֶׁמִּצָּאנוּ בְּזֶה בְּרַבְרֵי חו"ל, כִּי אָדָם שׁוֹאֵל אֵיךְ שִׁיךְ לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם וְהַזְּמַן, הִרִי זֶה לֹא מִצִּיאוֹתֵי, לְכַךְ מוֹכִיחַ מְכַמֵּה מְקוֹמוֹת שֶׁזֶה הִיא מִצִּיאוֹת מִמֶּשׁ שֶׁהִיוּ לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם וְהַזְּמַן, וּמִמִּילָא יִלְמַד הָאָדָם מִזֶּה לְחַדֵּשׁ אֶת נַפְשׁוֹ, וְלֹא יִשְׁאֵל אֵיךְ אֲפֹשֶׁר לְהַתְעַלּוֹת לְצַאת מִכָּל מַה שֶׁעָבַר עֲלָיו, כִּי הִנֵּה יֵשׁ כֹּזֵה כּוֹחַ לְצַאת לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם וְהַזְּמַן.

הבית המקדש שורש השפע והחיות של כל העולם

(יב) פי אָבן שתִּיהָ שְׁהִיָּה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ מִשֶּׁם הוֹשַׁתָּה הָעוֹלָם וּמִשֶּׁם נִתְפַּשֵּׁט הַמָּקוֹם שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְהַנִּקְדָּה שֶׁל הָאָבן שְׁתִּיהָ הוּא בְּתַכְלִית הַמַּעֲלָה שֶׁל בְּחִינַת מַעֲט מַחְזִיק אֶת הַמְרָבָה, כִּי שֵׁם בְּאוֹתוֹ הַנִּקְדָּה כְּלוֹל הַמָּקוֹם שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, כִּי הָאָבן שְׁתִּיהָ סְמוּךְ לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם שֶׁמִּשָּׁם יֵצֵא נִקְדוֹת הָאָבן שְׁתִּיהָ שְׁהִיָּה נִקְדוֹת מְקוֹם הָעוֹלָם, בְּחִינַת (שְׁמוּאֵל א ב) וַיֵּשֶׁת עֲלֵיהֶם תִּבְלָה, הֵינּוּ הָאָבן שְׁתִּיהָ שֶׁמִּשָּׁם הוֹשַׁתָּה הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן יַעֲקֹב בְּשֶׁהֲלַךְ לַחֲרוֹן פִּגְעַת בְּמָקוֹם הַהוּא שְׁהוּא בְּמָקוֹם נִקְדָּת הָאָבן שְׁתִּיהָ מְקוֹם קָדֵשׁ קָדְשִׁים, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה (סְנֵהרִין צה) שְׁהִיָּה לוֹ קְפִיצַת הָאָרֶץ שֵׁם דִּיקָא שְׂזָה בְּחִינַת לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם כְּנ"ל וְשֵׁם נִכְלָלוֹ י"ב אָבְנִים בְּאָבן אַחַת כְּשֶׁשָּׁכַב בְּמָקוֹם הַהוּא, שְׂזָהוּ בְּחִינַת מַעֲט מַחְזִיק אֶת הַמְרָבָה כִּי כָל הָאבְנִים נִתְאַחֲרוּ לְהִיּוֹת אֶבֶן אַחַת, בְּחוּ' לְמַעַלָּה מֵהַמָּקוֹם נִמְצָא, שְׁבֵיט הַמִּקְדָּשׁ הוּא בְּבְחִינַת לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם בְּבְחִינַת מַעֲט מַחְזִיק אֶת הַמְרָבָה.

וְעַל-כֵּן שֵׁם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הִיָּתָה סְנֵהרִין גְּדוּלָּה יוֹשֶׁבֶת וְדָנָה אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, כִּי הֵם הֵיוּ יְכוּלִים לְדוֹן אֶת כָּל הָעוֹלָם לְכַף זְכוּת בְּכּוּ קְרוּשׁוֹת בִּיהֵמ"ק יִכְלוּ לְלַמֵּד זְכוּת עַל כָּל אַחַד, כִּי יִדְעוּ הַמָּקוֹם שֶׁל כָּל אַחַד, מִתּוֹךְ בִּיהֵמ"ק שְׁהוּא לְמַעַלָּה מֵהַמָּקוֹם כְּמוֹ שְׁנִצְטוּוּ הַסְנֵהרִין עַל זֶה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב, "וְהִצִּילוּ הָעֵדָה" כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה וְעַל-כֵּן עִקַּר מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט הִיָּה שֵׁם בְּלִשְׁפַת הַגְּזִית, כִּי שֵׁם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ יְכוּלִים לְעַלּוֹת לְבְּחִינַת מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם עַל-יְדֵי נִקְדָּת הָאָבן שְׁתִּיהָ כְּנ"ל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְדוֹן אֶת הַכָּל לְכַף זְכוּת כְּנ"ל וְעַל-כֵּן צוּתָה הַתּוֹרָה (דְּבָרִים יז) "לֹא תִסּוּר מִן הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּדוּ לָךְ וְכוּ' מִן הַמָּקוֹם הַהוּא" מִן הַמָּקוֹם הַהוּא דִּיקָא, כִּי הַמָּקוֹם גּוֹרֵם בְּבְחִינַת (שֵׁם יב) וְהִיָּה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה', כִּי זֶה הַמָּקוֹם דִּיקָא בְּחַר ה', כִּי הוּא סְמוּךְ לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם וְשֵׁם עִקַּר הַמִּשְׁפָּט וְהַדִּין, כִּי אֵין מִי שְׂרָאוּי לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם כִּי אִם מִי שִׁיכּוֹל לְעַלּוֹת וּלְהַתְקַשֵּׁר לְבְּחִינַת מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁשֵּׁם דָּיִן הַכָּל לְכַף זְכוּת וְכוּ' כְּנ"ל וְזֶה הִיָּה דִּיקָא בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ' כְּנ"ל:

בְּזֶה חוֹזֵר ר' נֶתַן לְהַבִּין עֵינֵי כּוּחַ הַצְדִּיקִים שֶׁמִּלְמַדִּים אוֹתָנוּ שֵׁשׁ מְצִיאוֹת לְמַעַלָּה מֵהַמָּקוֹם וְהַזְמַן, כִּי הַתּוֹרָה בֹּא מֵהָאִמַּת שֶׁל הַצְדִּיקִים, תּוֹרָה בְּלִי הָאִמַּת שֶׁל בִּיהֵמ"ק אֵי אִפְשָׁר לְבַרֵּר הַתּוֹרָה, לִזֶּה מוֹזְכָּר שִׁיהִיָּה קְרוּשָׁה שֶׁלְמַעַלָּה מֵהַמָּקוֹם וְהַזְמַן, הַדְּעַת הַגְּדוּלָּה שֶׁל הַצְדִּיקִים שֶׁהֵם מְאִירִים וּמְשַׁלְמִים הַתּוֹרָה וּמְאִירִים לְנוּ הַדֶּרֶךְ הַזֶּה, אֵיךְ אֵנוּ נוֹכַח לְהַתְחַזֵּק עִי"ז, וְזֶהוּ הַדְּעַת הָאִמִּיתִי שֶׁל הַתּוֹרָה.

כְּשֶׁמְקַרְבִּים בַּהֲמָה לְקָרְבַן, מֵתַעֲלָה הַבְּחִינּוֹת שֶׁבְּנִפְשׁוֹ לְמַעַלָּה מֵהַמָּקוֹם

(יג) וְזֶה בְּחִינַת הַקָּרְבָּנוֹת, כִּי עִקַּר בְּחִינַת הַמָּקוֹם הוּא מַחְמַת חֶסֶד הַדְּעַת הֵינְנוּ לְמַטָּה מֵהַמָּקוֹם, וְהַדְּעַת נוֹפֵל וּמִתְבַּלְבֵּל, וְכָל מִי שֵׁישׁ לוֹ דְּעָה בְּיוֹתֵר הוּא סְמוּךְ בְּיוֹתֵר לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם, כְּמוֹ בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (בְּלִקוּטֵי תַנִּינָא ס"א) עַל פְּסוּק, "אֲנִי הַיּוֹם יִלְדִּיתִיךָ", עֵין שֵׁם וְעַל-כֵּן בְּשְׂאֵדָם חוּטָא, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, שְׂאֵז נִכְנָס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה (סוּטָה ג'), וְעַל-כֵּן אֵז נוֹפֵל בְּיוֹתֵר תַּחַת הַמָּקוֹם הַגִּשְׁמִי וְאֵין לוֹ דְּעַת, וְזֶה מֵה שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אִדָּם, שְׁהוּא כְּמוֹ בַּהֲמָה, קְשָׁה לְלַמּוֹד וּלְהַתְפַּלֵּל, כִּי אֵין לוֹ אֶת הַדְּעַת וְעַל-כֵּן תְּקוּנוֹ הִיָּה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ עַל-יְדֵי שְׁהִיָּה מְבִיָּא בְּהִמָּה לְקָרְבַן, כִּי הַבְּחִינָה הִיא הָעֵדֶר הַדְּעַת זֶה הַמְצַב שְׁלֹךְ, שְׁאֵתָה כְּמוֹ בַּהֲמָה וְזֶה בְּחִינַת מְקוֹם וּבְבֵית הַמִּקְדָּשׁ הֵיוּ מַעֲלִין אֶת הַבְּחִינָה, שְׁהִיָּה בְּחִינַת הָעֵדֶר הַדְּעַת,

בחינת דין וצמצום, בחינת מקום לבחינת למעלה מן המקום, כי בבית המקדש יכולים לעלות מבחינת מקום לבחינת למעלה מן המקום פנ"ל, ועל-כן בית המקדש היה גבוה מכל הארצות כמו שכתוב, (רברים ז), "וקמת ועלית אל המקום וגו'" כי הבית המקדש הוא בבחינת מקומו של העולם, בבחינת למעלה מן המקום וכל הארצות מקומם שם בבית המקדש, כי כלם יוצאים משם מנקדת האבן שתיה פנ"ל, כי אדם על-ידי שלמות דעתו, שזה עקר גדר האדם, יכול לעלות לבחינת למעלה מן המקום כי אנו צריכים לזכות לשלימות הדעת כזה, ההתחלה הוא ההתחזקות בעבודת ה', ער שעולה לתקן מה שצריך לתקן בעולמות העליונים שזהו בחי' למעלה מהמקום, וזהו עבודת האדם להביא את הקרבן לבית המקדש, כך הוא ע"י התקרבות לצדיקים, כשמביא את הבכיה וההתבודדות שלו ומקשר עצמו להשי"ת בכל מקום שנפל לשם, בוודאי שייך שגם הוא יתעלה למעלה מהמקום ויצא מהנפילה שלו.

וזה היה עקר בריאת אדם הראשון שנברא ממקום הבית המקדש והכניסו לכן ערך בחייו והגן ערך שם עומד עץ החיים אשר מזון לכולא ביה תחותיה תטלל וגו' ובענפוהי ידורון וגו', שזה האילן הקדוש הוא בבחינת למעלה מן המקום הוא ע"פ הלשון של בעטלער הנ"ל, שעל ידו באו אל האילן שהוא שלימות הרעת, ודרך שם עולין ממקום לבחינת למעלה מן המקום, כמובא במעשה הנ"ל ועל-כן כל הנשמות עולין אל פסא הכבוד, שהוא בחינת מקומו של עולם פנ"ל דרך העץ חיים, כמובא וכנ"ל ואדם הראשון בשנברא, שהיה מעלתו גבוה, היה נכנס בגן ערך בחייו ואם לא היה חוטא לא היה מיתה בעולם והיה יכול לעלות אל פסא הכבוד שהוא למעלה מן המקום מקומו של עולם בחייו דרך עץ החיים שעומד שם בגן ערך וכנ"ל כי בכל פעם שהיה עובר את ה', היה מזדכך הגוף ונכלל בה' בחיים בלי מיתו, נמצא, שאדם הראשון היה יכול לעלות לבחינת למעלה מן המקום וזה גדר האדם שהוא הרעת וכנ"ל ועל-ידי חטאו אדם ביקר בל ילין נמשל בבהמות נדמו (תהלים מט) ונתרחק מהגן ערך ונפל מן הרעת הזה ואז נפל תחת המקום ויש מציאות גוף גשמי ואי אפשר להתעלות למעלה בחיים חיותו, וזה גדר הבהמה שהיא העדר הרעת, שזה עקר גבול המקום וכנ"ל ומשם באין כל החטאים, ועי"ז נעשה שהעולם התערב טוב ורע, ואנו נמצאים תחת המקום, במקום כל חטאים, כי המקום גורם כי המקום גורם לכל אחד פנ"ל כי כל אחד צריך להתנסות ולהצטרף ולעמוד בנסיון במקום אשר הוא שם ואם אינו מתגבר חס ושלום, לטהר ולקדש את מקומו ומדרגתו באשר הוא שם, אזי יוכל לבא לידי חטאים על-ידי מקומו וכו' וכנ"ל

על כן עיקר עבודת האדם בכל יום לשבר התאוות ולהתעלות למעלה מן הכבוד, כי המקום של עוה"ז גורם לאדם שיכול ליפול לחכמות ולהתנגד על האמת ח"ו, ולהיות מבלבל, עד שקשה לו מאד לתפוס את האמת, לכן צריך להתעורר בתשובה תמיד ועל-כן עקר התקון על-ידי תשובה שמגעת עד פסא הכבוד, שהוא בחינת למעלה מן המקום פנ"ל וזה בחינת הקרבן בהמה שמקריבין בבית המקדש, שעל-ידי זה מעלין את הבהמה, שהיא העדר הרעת בחינת מקום, לבחינת למעלה מן המקום, למקומו של עולם, להשם יתברך. וזה עקר התקון וכנ"ל כי עקר בחינת הקרבן להעלות מבחינת בהמה לבחינת אדם, בבחינת (ויקרא א) אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה וכו', כמובא במקום אחר, דהיינו להעלות מבחינת מקום לבחינת למעלה מן המקום ששם נמתק ונתכפר הכל פנ"ל: הרי שלוקחים בהמה גשמיית שהיא בהמיותו שנפל תחת המקום, ומעלים אותה להיות כלי ל'אשה ריח ניחוח להשם' למעלה מהמקום, וזה הכח של ביהמ"ק, והיום זה שייך ע"י התקרבות לצדיקים, באיזה ענין של עבודה, תפילה ותשובה,

שעי"ז שייך תמיד להתעלות חזרה לה'.

תכלית האדם לברר המקומות שבעוה"ז להעלותם להשי"ת

וְאִזִּי בְּשֶׁהָאָדָם חוֹטֵא חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְאִזִּי הוּא נּוֹפֵל תַּחַת הַמָּקוֹם כִּנְ"ל, אִזִּי אֵין לוֹ מְקוֹם בְּעוֹלָם כִּלְכֵל, כִּי צַר לוֹ הַמָּקוֹם, כִּךְ מֵרְגִישׁ הָאָדָם בְּנִפְלִיתוֹ, שֶׁאֵין לוֹ מְקוֹם בְּעוֹלָם, הֵיכֵן שֶׁהוּא בֹא זוֹרְקִים אוֹתוֹ, אֵין לוֹ שׁוּם מִשְׁמַעוֹת בְּחַיִּים, שׁוּם חַיּוֹת, אֵין לוֹ מְקוֹם בְּעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּקֵין (בְּרֵאשִׁית ד', "הֵן גֵּרְשֵׁת אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ וְהִיִּיתִי נֶעַ וְנָד בְּאֶרֶץ וְכוּ") כִּי נּוֹפֵל חֶסֶד וְשְׁלוֹם, בְּבַחֲנֵית צְמֻצוּם, שֶׁהוּא בַּחֲנֵית מְקוֹם וְשֵׁם הַמְצַר וְהַדְּחָק, אִפְל' שִׁישׁ לוֹ בֵּית יִפְה, זֶה כְּלוּם בַּחֲנֵית גְּלוּת מְצַרִּים שֶׁהִיָּה עַל חֲטָא אֲדָם הָרָאשׁוֹן, כִּי נְפִילְתוֹ אַחַר הַחֲטָא חֶסֶד וְשְׁלוֹם, הוּא מֵהַפֶּךְ אֶל הַפֶּךְ, כִּי קָדָם הַחֲטָא הָיָה בְּבַחֲנֵית לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם וְהָיָה בְּבַחֲנֵית מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם נִמְצָא, שֶׁכֵּל מְקוֹמוֹת הָעוֹלָם הָיוּ בְּלָם אֲצִלוֹ הִיָּה מֵרְגִישׁ אֶת הַשִּׁי"ת, יֵשׁ לוֹ יִרְאָה, יֵשׁ לוֹ שְׁלִיחוֹת. וְעַכְשָׁיו אַחַר שֶׁחֲטָא שְׂאָז נּוֹפֵל אֶל תַּחַת הַמָּקוֹם, אִזִּי אֵין לוֹ מְקוֹם בְּעוֹלָם כִּלְכֵל, כִּי נּוֹפֵל אֶל תַּחַת בַּחֲנֵית הַמְצַר וְהַדְּחָק כִּנְ"ל, כִּי הָאָדָם אֵין לוֹ מְקוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם כִּלְכֵל וְכֵל הַחַיּוֹת וְהַבְּהֵמוֹת וְכוּ', בְּלָם יֵשׁ לָהֶם מְקוֹם לְכָל אַחַד וְאֶחָד בְּעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי וְהָאָדָם אֵין לוֹ מְקוֹם כִּלְכֵל בְּעוֹלָם, הַבְּהֵמָה יֵשׁ לָהּ שְׂדוֹת וּמִרְחָבִים וּמַעֲיִינוֹת מִים, אָדָם אֵין לוֹ כְּלוּם בְּעוֹה"ז, עֵיקַר הַמְקוֹם שְׁלוֹ, זֶה מִחַ וִירְאָה לִפְנֵי ה', רַק אִזִּי יֵשׁ לוֹ מְקוֹם בְּעוֹלָם! כִּי הוּא בְּבַחֲנֵית לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם כִּנְ"ל וְאִם זֹכֵה וְעוֹמֵד בְּמִדְרָגָה זוֹ עַל-יְדֵי מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים אִזִּי הוּא בַּחֲנֵית מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאֵין הָעוֹלָם מְקוֹמוֹ, וְאִזִּי כֵל הַמְקוֹמוֹת מְשַׁעְבָּדִים תַּחְתָּיו וְכֵל הַמְקוֹמוֹת תְּאֵבִים אֵלָיו שֶׁהִיָּה אֲצִלָּם, כִּי הוּא יִכּוֹל לְהַעֲלוֹת כֵּל הַמְקוֹמוֹת לְבַחֲנֵית לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם שְׂזָה עֵקֶר הַתְּכֵלִית, כִּי כְּשׁוֹכֵה לְדַרְכֵי עֲבוֹדַת ה' בְּתַפִּילָה וּתְשׁוּבָה, עִי"ז מֵתַקֵּן הַמְקוֹם, וְיודֵעַ פְּנִימִיּוֹת כֵּל עֵנִין, וְיֵשׁ לוֹ מְקוֹם, כִּי מְבַרֵר הַכֵּל, שְׂזָהוּ עֵיקֶר הַתְּכֵלִית לְהַעֲלוֹת כֵּל מְקוֹם לְמַעְלָה מֵהַמְקוֹם, שְׂזָהוּ עֵיקֶר הַתְּכֵלִית. כְּמוֹ שְׁלִימֵד הַבַּעַש"ט שְׂזָהוּ עֵיקֶר עֲבוֹדַת הָאָדָם, לְקַחַת כֵּל יֵשׁוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלַהַעֲלוֹתוֹ שִׁיתְהַפֶּךְ לְלִבּוֹשׁ כְּבוֹד ה', זֶהוּ מְקוֹם אִמִּיתִי שִׁישׁ לְאָדָם בְּעוֹלָם. חוֹץ מִזֶּה אֵין מְקוֹם אַחַר לַחֲפֵשׁ פּוֹה.

ע"י החטא אין לו מקום בעולם

אֲבָל בְּשֶׁהָאָדָם חוֹטֵא חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְאִינוֹ מֵאֵמֵין שִׁישׁ תִּיקוּנִים לְבַרֵר הַנִּיצָה"ק, אִינוֹ יודֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם, וְקִשָּׁה לוֹ לְהֵאֵמֵין בְּכַח הַתַּפִּילָה וְדָף גְּמָרָא שְׁלוֹ אִזִּי בְּלָם מְגַרְשִׁין אוֹתוֹ מִמְקוֹמָם בְּבַחֲנֵית הֵן גֵּרְשֵׁת אוֹתִי וְכוּ', כִּי אֵין לוֹ מְקוֹם אֲצִלָּם כִּלְכֵל כִּנְ"ל. רַק הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ מְקִים אֶת הָאָדָם בְּעוֹלָם בְּרַחֲמָיו עַד שִׁישׁוּב בְּתְשׁוּבָה שֶׁהוּא בַּחֲנֵית לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם כִּנְ"ל, שְׂאָז חוֹזֵר לְמַעְלָתוֹ וְכוּ' כִּנְ"ל זֶה בַּחֲנֵית מַה שְׂאֵמְרוֹ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה (קִירוֹשִׁין פב), לֹא רֵאִיתָ שְׂעַל חֲנֻנֵי וְכוּ' וְהֵם מִתְפַּרְנְסִין שְׁלֹא בְּצַעַר וְאִנִּי שֶׁנִּבְרָאתִי לְשִׁמְשׁ אֶת קוֹנֵי וְכוּ', אֵלֹא שֶׁהִרְעוּתִי אֶת מַעֲשֵׂי וְקִפְחָתִי אֶת פְּרִנְסָתִי הֵינּוּ שֶׁכֵּל הַחַיּוֹת וְהָעוֹפּוֹת יֵשׁ לָהֶם מְקוֹם יְרִירָה וּפְרִנְסָה בְּעוֹלָם שְׁלֹא בְּצַעַר, וְהָאָדָם הוּא נֶעַ וְנָד בְּעוֹלָם וְיֵשׁ לוֹ צַעַר גְּדוֹל וְקִשָּׁה לוֹ לְמַצָּא מְקוֹם פְּרִנְסָה וְדִירָה בְּעוֹלָם, וְכֵל זֶה מִחֲמַת שֶׁהִרְעוּתִי אֶת מַעֲשֵׂי וְכוּ', שְׁעַל-יְדֵי זֶה צַר לוֹ הַמָּקוֹם וְכוּ' וְכִנְ"ל: אֲבָל כְּשֶׁעוֹלָה לְמַעְלָה מֵהַמְקוֹם נִמְתַּק כֵּל הַבַּעֲיוֹת שִׁישׁ בְּבֵית, כִּי כְּשֶׁנִּתְעַלָּה לְמַעְלָה מֵהַמְקוֹם וְהַזְמַן נִמְתַּק הַכֵּל.

ר' נתן האריך כאן בענין היסוד הגדול, בכל מה שנעשה עם האדם, מניעות, ולחצים, שבתוך מקום זמן, שזה באמת לא המקום שלך, רק מקום הרגליים שלך, המח והראש צריך להיות במקום בהיר, ברור, תאחז בכסא הכבוד, תבין שה' שלח אותך לשליחות במקום הזה, לקיים

ליקוטי הלכות ח"א דף ל"ז-ל"ח-ל"ט הל' ציצית הלכה ג אות ז-יד

תורה ומצוות, ובזה יוכל להתעלות מכל המניעות שכבר הרבה ימים ושנים שלא יכול לעשות תורה ומצוות מחמת מניעות הרבות, אך כשמתעלה למעלה מהמקום וזמן, יוכל להיות חיים טובים אמך.